

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	67.
Nastavna cjelina / tema	VIII. CRKVA U CRKVI
Nastavna jedinica / podtema	3. Stojiš na svetom tlu

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV D.6.1. Učenik se zalaže za vrijednost ekumenizma kroz navođenje primjera i ekumensko djelovanje u svojoj sredini.

OŠ KV D.6.2. Učenik opisuje mjesta okupljanja prvih kršćana i ranokršćanske motive, simbole i znakove.

OŠ KV D.6.2. Učenik prepoznaje osnovna obilježja najvažnijih stilova crkvenoga graditeljstva i unutrašnjosti crkve.

OŠ KV D.6.3. Učenik navodi najpoznatije građevine Katoličke Crkve.

OŠ KV D.6.3. Učenik pokazuje stav poštovanja simbola i građevina drugih religija.

Ključni pojmovi	katakombe, ranokršćanski simboli, romanika, gotika, renesansa, barok, moderno graditeljstvo, sveto tlo
Središnje / problemsko pitanje	Kako različite crkvene građevine kroz povijest svjedoče vjeru i pozivaju nas na poštovanje svetoga?
Nastavne metode	čitanje po razdobljima, vremenski slijed, analiza fotografija i arhitekture, razgovor, problemski i suradnički rad, crtanje, priča, kviz
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavna sredstva	udžbenik, str. 74–75; radna bilježnica, str. 110–111; digitalni udžbenik, fotografije 65a–65i, radni predlošci, bilježnica, projektor, papir i bojice
Međupredmetne poveznice	Hrvatski jezik: OŠ HJ A.6.1., OŠ HJ A.6.2.; Likovna kultura: OŠ LK A.6.2.; Učiti kako učiti: uku B.2.4.; Osobni i socijalni razvoj: osr A.3.1.

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: praćenje vremenskoga slijeda, prepoznavanja stilskih obilježja i tumačenja poruke o svetom tlu.

Vrednovanje kao učenje: kratka osobna procjena vlastitoga objašnjenja uz dokaz iz fotografije.

Vrednovanje naučenoga: formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Bože, kroz stoljeća su Ti ljudi podizali crkve i u njima tražili Tvoju blizinu. Nauči nas prepoznati tragove njihove vjere, čuvati ono što je sveto i s poštovanjem pristupati svakom čovjeku. Amen.

Alternativa: Vjeroučitelj će polako izreći: „Gospodine, vodi nas prema susretu s Tobom.“ Učenici će kratko šutjeti, a zatim zajedno izreći: „Daj nam srce koje poštuje.“

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošlog susreta:

„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 108–109.“

Ili:

„Učenici će u bilježnicu napisati četiri dijela unutrašnjosti crkve i uz svaki jednu rečenicu o njegovoj namjeni.“

Motivacija:

Učenici će zamisliti dvije obitelji koje u razmaku od petsto godina grade kuću za okupljanje. Vjeroučitelj će pitati bi li gradili istim materijalima i na isti način. Učenici će pojedinačno predvidjeti jednu razliku, a zatim usmeno odvojiti ono što se s vremenom mijenja od potrebe koja ostaje.

Razgovor:

- Što se u gradnji može promijeniti tijekom stoljeća? (Materijali, znanje, tehnika, oblik i stil.)
- Što može ostati isto iako građevine izgledaju različito? (Potreba ljudi za okupljanjem.)
- Zašto nije dovoljno reći da je starija građevina bolja ili lošija? (Treba razumjeti vrijeme, namjenu i mogućnosti gradnje.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas upoznajemo razvoj crkvenoga graditeljstva. Posebno ćemo uočiti prepoznatljiva stilska obilježja i značenje svetoga tla. Istraživat ćemo: Kako različite crkvene građevine kroz povijest svjedoče vjeru i pozivaju nas na poštovanje svetoga?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (rad u skupinama i zajednička provjera, 15 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će čitati po razdobljima. Uloge: čitač, tražitelj obilježja, zapisničar i izjavitelj. Skupina A čita prve odlomke na str. 74 o počecima i ranokršćanskim znakovima; B odlomke o romanici i gotici; C tekst na str. 75 o

renesansi, baroku i modernim crkvama. Svaka će u predložak upisati dva ključna obilježja i jedan primjer. Pri izlaganju će se poredati kronološki i razredu objasniti što se promijenilo.

Jednostavnija varijanta: učenik pronalazi samo jedan primjer građevine i pripadajuće razdoblje.

Rješenje: A – kuće i skrovišta; simboli riba, sidro, ptica, Kristov monogram; nakon slobode javna gradnja, Eufrazijeva bazilika. B – romanika: masivnost i jednostavnost, Paray-le-Monial / Cluny / Pisa; gotika: šiljasti lukovi i tornjevi, vitraji, Notre Dame u Parizu. C – renesansa: oslonac na antiku, Šibenik; barok: raskoš i detalji, Belec; moderno doba: različiti oblici i materijali, Ronchamp i Brasília.

Radni predložak:

DIO TEKSTA	OBILJEŽJE I PRIMJER
A. Početci i rani simboli	_____
B. Romanika i gotika	_____
C. Renesansa, barok i moderno doba	_____

Ili:

a) Učenici će pročitati tekst „Stojiš na svetom tlu“, udžbenik, str. 74–75.

Za vjeroučitelja: Naglasak na 4. stoljeću odnosi se na slobodu i razvoj javne gradnje, a ne na tvrdnju da prije toga nije bilo kršćanskih bogoslužnih prostora. Crkvu sv. Nikole kod Nina ne treba datirati u 9. stoljeće: nastala je krajem 11. ili početkom 12. stoljeća. Moderno graditeljstvo ovdje se veže uz 20. stoljeće nadalje, dok 19. stoljeće uključuje historicizam i neogotiku.

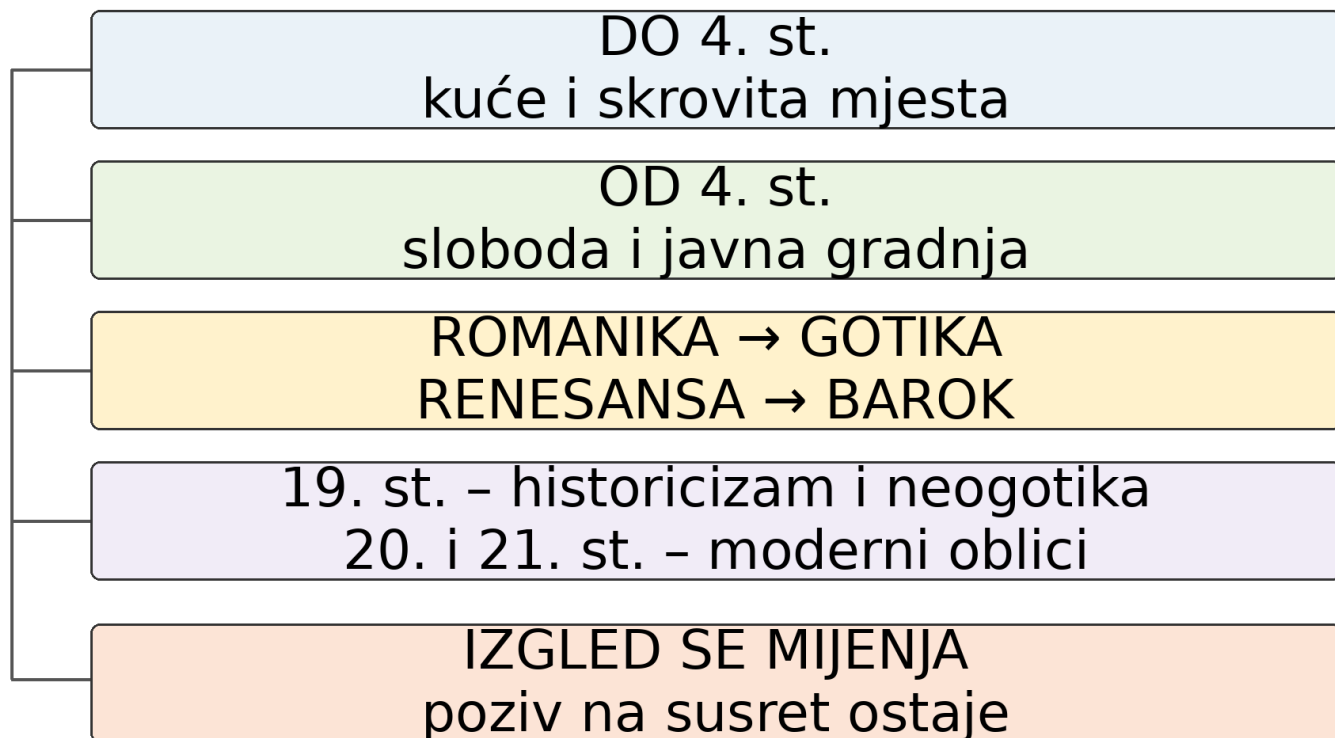
Izvor dopune o datiranju crkve sv. Nikole – Turistička zajednica grada Nina

b) Učenici će potom pogledati videozapis “Stojiš na svetom tlu - crkveno graditeljstvo”; 5:11; Autor: Josip Kunac; YouTube

Razgovor:

- Zašto su se prvi kršćani sastajali i na skrovitim mjestima? (Zbog progona i neslobode.)
- Koje rane kršćanske simbole navodi tekst? (Ribu, sidro, pticu i Kristov monogram.)
- Što se mijenja nakon Milanskoga edikta 313. godine? (Kršćani dobivaju slobodu djelovanja i razvija se javna gradnja crkava.)
- Gdje je Eufrazijeva bazilika i iz kojega je stoljeća? (U Poreču, iz 6. stoljeća.)
- Koja obilježja razlikuju romaniku i gotiku? (*Masivnost i jednostavnost nasuprot naglašenoj visini, šiljastim lukovima i velikim vitrajima.*)
- Kako tekst opisuje renesansu i barok? (Renesansa se oslanja na antiku, a barok naglašava raskoš i mnoštvo detalja.)
- Znači li pojava novoga stila da prethodni odmah nestaje? (*Ne; stilovi se preklapaju i mogu se kasnije ponovno oživjeti.*)

Ključni naglasci: Promjene graditeljstva povezane su s poviješću, tehnikom i umjetnošću. Razdoblja se ne razgraničuju jednim datumom. Primjere prepoznavamo prema više obilježja, a svetost crkve ne ovisi o raskoši.

Kršćanski naglasak: Crkva nije sveta zbog skupocjenosti kamena. Sveti prostor usmjerava nas prema Bogu koji nas poziva na susret i poštovanje.

Aktivnost 2: Ranokršćanski znak govori (individualni rad, 5 minuta)

Učenici će promotriti dva prikaza s margine na str. 74: ribu i Kristov monogram. U bilježnicu će zapisati što u prikazu vide, a zatim pročitati objašnjenje: riba je znak kojim su kršćani izražavali vjeru u Krista; monogram spaja slova Kristova imena. Iz glavnog teksta dodat će još dva primjera ranokršćanskih znakova.

Rješenje: Na prikazima su riba i Kristov monogram. Dodatni primjeri iz teksta su sidro i ptica. Znakovi prenose poruku vjere i mogu pomoći prepoznavanju zajednice.

Aktivnost 3: Dvije rane crkve (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici će promotriti Eufrazijevu baziliku u Poreču i crkvu sv. Križa u Ninu. Na svakoj će fotografiji uočiti dva vidljiva obilježja. U predložak će upisati mjesto i po jednu posebnost, a zatim objasniti zašto unutarnju i vanjsku fotografiju ne mogu uspoređivati u baš svim detaljima.

Rješenje: Poreč – unutrašnjost s nizovima stupova, lukovima i mozaikom. Nin – manja kamena građevina s kupolom i povezanim volumenima. Fotografije prikazuju različite poglede, pa ne otkrivaju sve iste podatke.

Eufrazijeva bazilika u Poreču; digitalni udžbenik

Crkva sv. Križa u Ninu; digitalni udžbenik

Radni predložak:

GRAĐEVINA	MJESTO I VIDLJIV DETALJ
Eufrazijeva bazilika	_____
Crkva sv. Križa	_____

Aktivnost 4: Od ranih oblika prema romanici (rad u skupinama, 7 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će promotriti sljedeće fotografije. Prva prikazuje baziliku u Paray-le-Monialu, romanički primjer sa str. 74, a druga crkvu sv. Donata u Zadru, primjer ranoga srednjovjekovnog graditeljstva. Uloge: promatrač, uspoređivač i izvijestitelj. Pronaći će zaobljene oblike i masivne zidove te objasniti zašto sama sličnost jednoga detalja ne znači da su obje građevine istoga stila i vremena.

Mogući odgovor: Paray-le-Monial pokazuje polukružne lukove, masivne zidove i raščlanjene zaobljene dijelove. Sv. Donat ima naglašen kružni oblik i masivan volumen. Pripadnost stilu određujemo uz povijesne podatke i više obilježja.

Bazilika u Paray-le-Monialu, Francuska; digitalni udžbenik

Crkva sv. Donata u Zadru; digitalni udžbenik

Aktivnost 5: Prozor otkriva stil (individualni rad, 5 minuta)

Učenici će na fotografiji Notre Dame u Parizu na str. 74 pronaći obilježja koja tekst povezuje s gotikom. U bilježnicu će zapisati dva dokaza, a zatim odgovoriti: „Je li svaki visoki toranj dovoljan dokaz gotike?“ Svoj će zaključak provjeriti s tekstom o neogotici i zagrebačkoj katedrali.

Rješenje: Šiljasti lukovi i tornjevi te veliki prozori s vitrajima upućuju na gotiku. Visina sama nije dovoljan dokaz; i kasnija neogotika preuzima gotičke oblike.

Notre Dame u Parizu

Aktivnost 6: Sklad kamena i raskoš ukrasa (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici će promotriti katedralu sv. Jakova u Šibeniku i unutrašnjost crkve sv. Marije Snježne u Belcu. Jedan će opisati velike oblike i kamenu cjelinu, a drugi boje, skulpture i mnoštvo detalja. Zajedno će povezati primjere s renesansom i barokom prema udžbeniku te objasniti kako obje građevine mogu služiti istoj namjeni.

Mogući odgovor: Šibenska katedrala pokazuje sklad kamene cjeline, kupolu i uređeno pročelje; povezuje gotičke i renesansne značajke. Belec prikazuje bogato ukrašen barokni interijer s mnogo skulptura i zlatnih detalja. Obje su mjesta bogoslužja.

Katedrala sv. Jakova u Šibeniku; digitalni udžbenik

Crkva sv. Marije Snježne u Belcu; digitalni udžbenik

Aktivnost 7: Vremenski slijed s dokazom (rad u skupinama, 7 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će pročitati izmiješani niz: barok – gotika – moderno graditeljstvo – romanika – renesansa. U bilježnici će pojmove poredati od starijega prema novijem te uz svaki napisati jedno obilježje. Provjerit će slijed prema pojmovniku u okviru, a zatim odgovoriti može li se gotički oblik pojaviti i u 19. stoljeću.

Rješenje: Romanika – masivnost; gotika – šiljasti lukovi; renesansa – oslonac na antiku; barok – raskoš; moderno graditeljstvo – raznovrsni oblici i materijali. U 19. stoljeću neogotika ponovno preuzima gotičke oblike. Rubrika udžbenika „moderno doba“ šira je vremenska oznaka; suvremene crkve iz glavnog teksta potječu iz 20. stoljeća nadalje.

barok – gotika – moderno graditeljstvo – romanika – renesansa

Aktivnost 8: Kad tlo postaje sveto (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će pročitati cijeli meditativni tekst sa str. 75. U bilježnici će svojim riječima dovršiti misao „Tlo je sveto jer...“, a zatim napisati jednu gestu poštovanja koju prepoznaju u Mojsijevu postupku.

Mogući odgovor: Tlo je sveto zbog Božje prisutnosti. Mojsije izuva obuću i zakriva oči iz strahopoštovanja. U crkvi sabranošću i molitvom pokazujemo svijest pred kim stojimo.

MJESTO NA KOJEM STOJIŠ SVETO JE TLO... (udžbenik, str. 75; usp. Izl 3)

„Mjesto na kojem stojiš sveto je tlo“, rekao je Bog Mojsiju iz gorućega grma. Stoga je Mojsije izuo obuću i zakrio oči plaštem iz strahopoštovanja, susrećući se s Božjom veličinom.

Bog se nije objavio ondje jer je tlo bilo sveto, nego je tlo sveto upravo zato što je ondje Bog.

Tlo po kojem je Mojsije gazio i grm koji nije sagorijevao vodili su Mojsija do Boga, do susreta s njim.

I nas sveto tlo naših crkava vodi do Boga. Pokazuje nam njegovu svetost i veličinu. Tamo se susrećemo s njim na poseban način.

Tlo je sveto jer...

Razgovor:

- Je li Boga privuklo neko čarobno tlo? (Ne; mjesto je sveto zbog susreta s Bogom.)
- Kako tekst povezuje Mojsija i naš dolazak u crkvu? (Oba upućuju na susret s Bogom i poštovanje njegove svetosti.)

Aktivnost 9: Čuvat ću je (rad u paru, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici će pročitati Kuharićev navod sa str. 75. Zatim će odgovoriti na zamišljenu poruku: „Ako je netko oštetio našu crkvu, trebamo oštetiti njegovu bogomolju.“ Jedan će partner iznijeti odgovor, a drugi provjeriti sadrži li odbacivanje osвете i konkretan način čuvanja.

Mogući odgovor: Osveta ne popravља štetu. Tuđu bogomolju ne oštećujemo, nego zaštitimo ljude i prostor te o opasnosti obavijestimo odgovornu odraslu osobu. Mir gradimo i kada smo povrijeđeni.

FRANJO KUHARIĆ, zagrebački nadbiskup i kardinal

Ako je razorio moju crkvu, ja neću ni dirnuti njegovu, dapače, čuvat ću je.

Ili:

Učenici će pogledati videozapis s tim riječima pok. kardinala Kuharića; 1:58; Izvor: Josip Kunac; YouTube

Ako je netko oštetio našu crkvu, trebamo oštetiti njegovu bogomolju.

Aktivnost 10: Baština nije samo kulisa (rad u skupinama, 7 minuta)

Rad u skupinama. Uloge: posjetitelj, vjernik i čuvar baštine. Skupina će riješiti slučaj: turisti žele glasno snimiti video pred oltarom dok netko moli. Svaka će uloga iznijeti što joj je važno, a zatim će zajedno dogovoriti pošteno rješenje. Odgovorit će i na pitanja s margine stranice sa str. 75: što znači da su crkve biseri arhitekture i koje su im poznate crkvene građevine. *Mogući odgovor: Fotografiranje ili snimanje usklađuje se s pravilima i ne ometa molitvu. Crkve su kulturna baština, ali i živa mjesta vjere. Primjeri: Eufrazijeva bazilika, šibenska i zagrebačka katedrala, crkva u Belcu.*

Turisti žele glasno snimiti video pred oltarom dok netko moli.
Što znači da su crkve biseri arhitekture i koje su im poznate crkvene građevine?

Aktivnost 11: Moderna crkva može iznenaditi (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će promotriti fotografiju Konkatedrale sv. Petra u Splitu te fotografiju katedrale Naše Gospe od Aparecida u Brasíliji na str. 75. U bilježnicu će napisati po dva uočena oblika i zaključiti zašto moderna crkva ne mora izgledati poput gotičke. Usporedit će materijale, krov i toranj samo ondje gdje su vidljivi.

Zadatak proširenja: predložiti kako svjetlo i raspored mogu pomoći okupljanju bez raskošnih ukrasa.

Mogući odgovor: Na 65i vidljivi su oštri geometrijski oblici, visoki toranj s križem i krov različitih nagiba. U Brasíliji konstrukcija oblikuje vijenac visokih zakrivljenih elemenata. Moderne građevine ostvaruju istu molitvenu namjenu novim oblikovnim rješenjima.

Konkatedrala sv. Petra u Splitu - Moderna; digitalni udžbenik

Katedrala Naše Gospe od Aparecida u Brasliji; digitalni udžbenik

Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti (rad u paru, 8 minuta)

Rad u paru. Učenici će promatrati kapelu Notre Dame du Haut u Ronchampu. Najprije će iznijeti prvi dojam, a zatim prema pitanjima analizirati oblik, boju, svjetlo i raspored. Tek potom povezat će djelo sa svetim prostorom i porukom o susretu s Bogom. U bilježnicu će zapisati jedan opaženi detalj i njegov mogući učinak na posjetitelja.

Mogući odgovor: Bijeli zidovi, tamni zakrivljeni krov i mali nepravilno raspoređeni otvori stvaraju snažan kontrast. Oblik djeluje drukčije od povijesnih crkava. Različiti otvori propuštaju svjetlo, a cjelina može usmjeriti pozornost prema sabranosti. Doživljaji se mogu razlikovati; treba ih povezati s vidljivim detaljem.

Informativno o umjetniku:

Le Corbusier (1887.–1965.), pravim imenom Charles-Édouard Jeanneret, bio je arhitekt švicarskoga podrijetla koji je djelovao u Francuskoj. Jedan je od važnih predstavnika moderne arhitekture. Kapela u Ronchampu dovršena je 1955. godine.

Le Corbusier: kapela Notre Dame du Haut, Ronchamp, Francuska, 1950.–1955.; digitalni udžbenik

Razgovor:

- Koji je tvoj prvi dojam i na kojem ga detalju temeljiš? (Mogući dojam iznenađenja, mira ili snage zbog zakrivljenoga krova i bijelih zidova.)

- Koje boje i kontraste uočavaš? (Bijeli zidovi, tamni krov i plavo nebo.)
- Po čemu se oblici krova i prozora razlikuju od gotičkih? (Krov je zakrivljen, a otvori su manji i nepravilno raspoređeni; nema niza gotičkih šiljastih prozora.)
- Kako raspored otvora može utjecati na svjetlo u prostoru? (Svjetlo ulazi na različitim mjestima i usmjerava pozornost.)
- Kakvo raspoloženje stvara cjelina i koji ga detalj podupire? (Mogući odgovori: sabranost, mir ili začuđenost; učenik navodi vidljiv detalj.)
- Mora li sveto mjesto imati mnogo zlata da bi vodilo Bogu? (Ne; Mojsije je Boga susreo pred grmom, a svetost izvire iz Božje prisutnosti.)
- Kako nas ova građevina vraća s izgleda na namjenu? (Različit oblik može služiti molitvi, hodočašću i susretu s Bogom.)

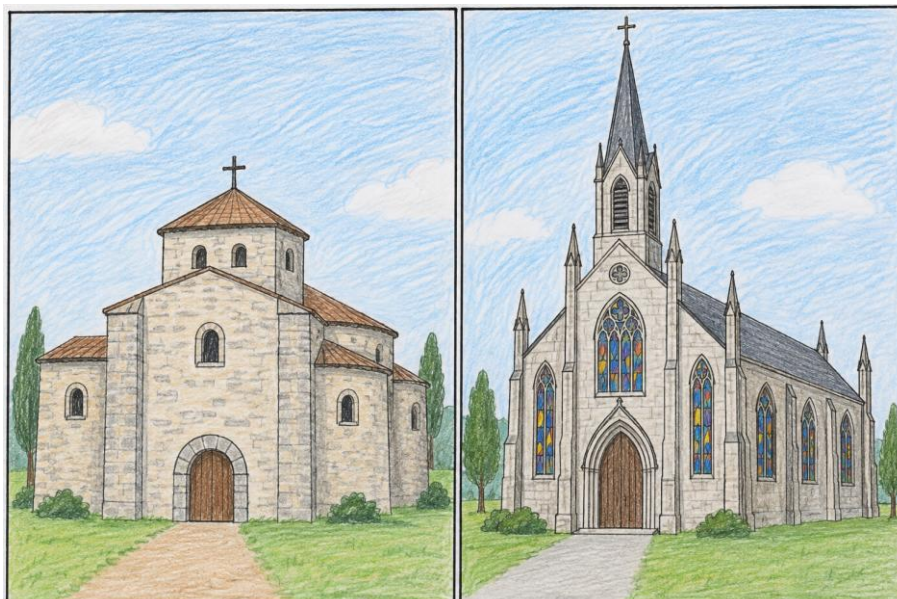
Aktivnost 13: Romanika i gotika u dva crteža *(individualni rad – crtanje bojicama, 10 minuta)*

Učenici će u dva polja bojicama nacrtati po jednu zamišljenu crkvu. Lijevo će prikazati romaničku crkvu s masivnim zidovima, manjim prozorima i polukružnim lukom. Desno će prikazati gotičku crkvu s naglašenom visinom, šiljastim lukovima i većim prozorima. Obje će imati križ. Pri usporedbi će pokazati dva detalja kojima su razlikovali stilove.

Radni predložak:

ROMANIKA	GOTIKA

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 14: Mojsije pred svetim tлом (*individualni rad – crtanje bojicama, 10 minuta*)

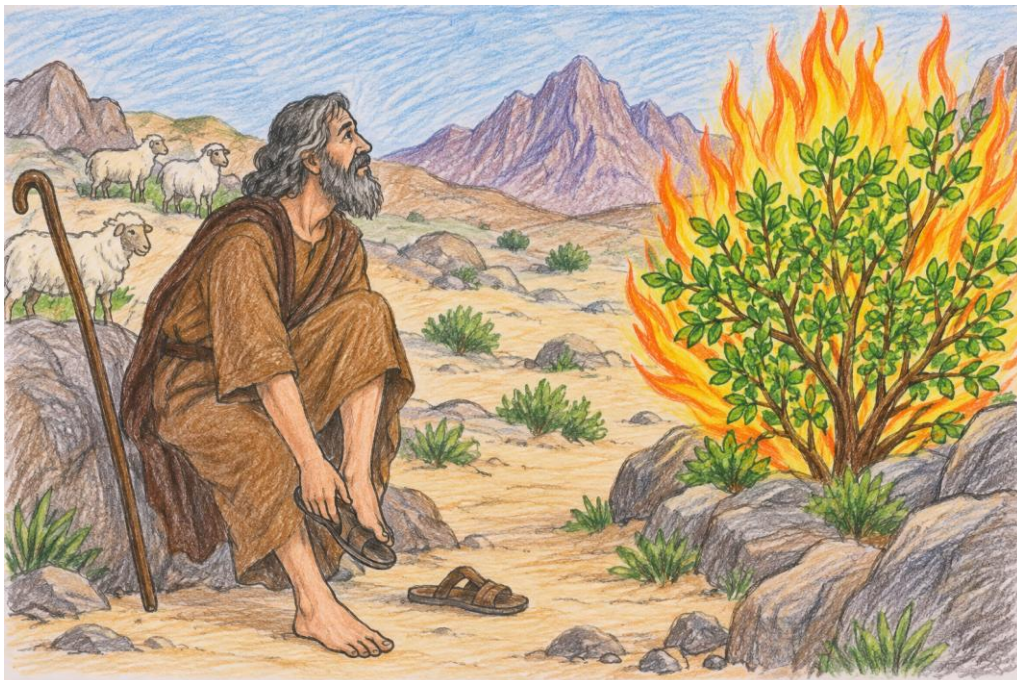
Učenici će bojicama ilustrirati Mojsija pred gorućim grmom. Obvezno će prikazati Mojsija koji izuva obuću, obuću na tlu, grm u plamenu koji ostaje čitav i jednostavan krajolik. Crtež će pokazivati strahopoštovanje, bez prikazivanja Boga kao čovjeka u plamenu. Ispod mogu dopisati najviše šest riječi: „Bog me poziva na susret.“

Radni predložak:

MOJSIJE PRED GORUĆIM GRMOM

Bog me poziva na susret.

Mogući primjer rješenja:

Bog me poziva na susret.

Aktivnost 15: Poučna priča (frontalni rad i razgovor, 6 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Fotografija koju nisu snimili

Na izletu je skupina učenika ušla u staru crkvu. Luka je odmah podignuo mobitel: htio je snimiti smiješan video pred velikim oltarom. Ana je primijetila ženu koja je sjedila u prvoj klupi, pognute glave. Nije znala zbog čega je ondje i nije je željela pitati. Samo je pokazala Luki da pričekaj. „Ali sve je tako lijepo“, šapnuo je. „Možemo gledati i bez snimanja“, odgovorila je. Sjeli su nekoliko minuta, a zatim mirno izašli. Pred vratima je Luka fotografirao pročelje, ondje gdje je fotografiranje bilo dopušteno. U autobusu je uz fotografiju zapisao naziv crkve i jednu rečenicu: „Nekome je ovo spomenik, a nekome mjesto na kojem traži mir.“ Ana je pročitala natpis i kimnula. Izlet im je donio više od lijepoga prizora.

Razgovor:

- Zašto je Ana zamolila Luku da pričekaj? (Nije htjela ometati osobu u molitvi.)
- Jesu li morali znati razlog ženina dolaska da bi je poštovali? (Nisu; poštovanje ne ovisi o poznavanju tuđe privatnosti.)
- Što znači Lukina završna rečenica? (Ista građevina ima kulturnu vrijednost i živo vjersko značenje.)

Pouka: Čuvajući sveti prostor, čuvamo i dostojanstvo ljudi koji u njemu traže Boga i mir.

Aktivnost 16: Zapišimo! (individualni rad uz zajedničku provjeru, 5 minuta)

Učenici će prepisati naslov i ispraviti pogrešnu riječ ili izraz u svakoj rečenici. Točne će rečenice poslužiti kao sažetak.

Rješenje: Romaniku prepoznajemo po masivnosti. Gotiku prepoznajemo po šiljastim lukovima. Barok naglašava raskoš. Tlo je sveto zbog Božje prisutnosti.

STOJIŠ NA SVETOM TLU

Ispravi pogrešno.

Romaniku prepoznajemo po šiljastim lukovima.

Gotiku prepoznajemo po masivnosti i jednostavnosti.

Barok naglašava oskudicu ukrasa.

Tlo je sveto zbog skupoga kamena.

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 10 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 110–111 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera (individualni rad i zajednička provjera, 4 minute)

Učenici će nakon svakoga opisa usmeno imenovati pojam ili odgovoriti kratkom rečenicom. Vjeroučitelj će tražiti i jedan dokaz za odabrani stil.

- Masivni zidovi i jednostavniji oblici. (Romanika.)
- Šiljasti lukovi i veliki vitraji. (Gotika.)
- Oslonac na antičku umjetnost. (Renesansa.)
- Raskoš i mnoštvo ukrasnih detalja. (Barok.)
- Zašto Mojsije izuva obuću? (Iz poštovanja prema Bogu koji mu se objavljuje.)
- Što učiniti kada netko želi oštetiti tuđu bogomolju? (Odbaciti oštećivanje i potražiti pomoć odgovorne odrasle osobe.)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (rad u paru, 8 minuta)

Učenici će riješiti interaktivni zadatak na webu (platforma wordwall). Nakon što završe, mogu mijenjati predložak igre.

[klikni ovdje - poveznica](#)

Kod:

Nedigitalna alternativa: Vjeroučitelj će pročitati pet opisa, a učenici usmeno imenovati stil: 1. masivnost i jednostavnost; 2. šiljasti lukovi i vitraji; 3. oslonac na antiku; 4. raskoš i mnoštvo detalja; 5. raznovrsni suvremeni oblici i materijali. Partner će uz jedan odgovor navesti građevinu.

Rješenje: 1. romanika; 2. gotika; 3. renesansa; 4. barok; 5. moderno graditeljstvo. Primjeri redom: Paray-le-Monial, Notre Dame u Parizu, Šibenik, Belec, Ronchamp.

Aktivnost 20: Mikropauza (frontalni rad, 2 minute)

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonетка, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Rješenje: 1. Ne. Ljudi tada nisu mogli na novčić upisati broj godina prije Kristova rođenja; takvo je računanje nastalo poslije. 2. Jednako su teški: oba imaju masu jednoga kilograma.

1. Jedan je arheolog tvrdio da je našao novčić na kojem je upisana godina 46. pr. Kr. Vjerujete li mu?
2. Što je teže – kilogram željeza ili kilogram perja?

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI (približno 7–10 minuta)

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja.

- Kako se razlikuje obilazak crkve od obilaska obične izložbene dvorane? (*U crkvi poštujemo i molitvu vjernika i svetost mjesta.*)
- Zašto čuvati i bogomolju druge religije? (*Radi poštovanja prema ljudima, njihovoj vjeri i baštini.*)
- Što znači stati pred Boga s poštovanjem? (*Biti sabran, slušati i dopustiti da susret utječe na naše postupke.*)
- Čemu treba težiti u multikulturalnom okruženju-pogledaj fotografije!

Sinteza:

Učenici će oblikovati naslov od najviše pet riječi koji povezuje promjene izgleda crkava i njihovu trajnu namjenu. Zatim će ga obrazložiti jednim primjerom iz obrađenih fotografija.

Mogući odgovor: Različite građevine, isti poziv Bogu. Primjer: raskošni Belec i jednostavnije oblikovan Ronchamp pozivaju na molitvu.

Zaključak vjeroučitelja: Crkveno graditeljstvo čuva tragove različitih vremena i umjetničkih stilova. Iza različitih oblika ostaje poziv na susret s Bogom. Zato čuvamo vlastite crkve i poštujemo svete prostore drugih.

Samovrednovanje:

Učenici će odabrati prikaz koraka prema crkvi koji najbolje opisuje koliko razlikuju glavne stilove crkvenoga graditeljstva i razumiju značenje svetoga tla: korake koji stižu do crkve, korake na polovini puta ili početne korake.

Razlikujem glavne stilove crkava i objašnjavam što znači sveto tlo.

Prepoznajem neke stilove, ali trebam podsjetnik za ostalo.

Trebam pomoć da povežem izgled crkve i značenje svetoga tla.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 110–111.

Ili:

Učenici će u bilježnicu napisati tri različita stila crkvenoga graditeljstva te uz svaki navesti obilježje i primjer građevine.

Izborna domaća zadaća: Učenici će s članom obitelji razgovarati o jednoj staroj crkvi koju poznaju ili je promatrati u udžbeniku te navesti jedan način njezina čuvanja.

Završna molitva:

Bože, hvala Ti za vjeru ljudi koji su gradili i čuvali crkve. Daj nam mudrosti da čuvamo njihovu baštinu i blagosti da poštujemo ono što je drugima sveto. Amen.

Ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, pregled zadaće, motivacija i najava teme	7 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja – odabrani odlomci	12 minuta
Aktivnost 8: Kad tlo postaje sveto – individualno	6 minuta
Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti – rad u paru	8 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	5 minuta
Završni dio: aktualizacija, sinteza, samovrednovanje, zadaća i molitva	7 minuta

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Navode li učenici mjesta okupljanja prvih kršćana i njihove simbole?
- ☐ Razlikuju li glavna obilježja romanike, gotike, renesanse i baroka?
- ☐ Povezuju li barem tri građevine s mjestom ili stilom?
- ☐ Objašnjavaju li značenje svetoga tla prema tekstu o Mojsiju?
- ☐ Odbacuju li osvetu i oštećivanje tuđih bogomolja?